

೭. ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಬಹುಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಭೂಮಿಯ ಗುಣಧರ್ಮ, ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರಮಾಣ, ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶದ ಕ್ಷೀಣತೆಯ ಆವಧಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಆಯ್ಕೆಯು ಆಯಾ ವರ್ಷದ ಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು. ನಿಶ್ಚಿತ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೇ, ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ತಳಿಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಒಂದೇ ಬೆಳೆಗಿಂತ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಉಪಯುಕ್ತ. ಒಂದೇ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ೨-೩ ವಾರ ಮುಂಚೆ ಬಿತ್ತುವುದು ಲಾಭದಾಯಕ. ಅಗಲವಾದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ, ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಸಸಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಪದೇಪದೇ ಆಳವಾಗಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ತೇವಾಂಶದ ಆರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಳೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು.

ವಲಯ- ೧ : ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಕರ ತೇವಾಂಶವು ಎರಡು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಅ. ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ + ತೊಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಹೆಸರು/ಉದ್ದು + ತೊಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಎಳ್ಳು + ತೊಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಆ. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಉದ್ದು/ಹೆಸರು + ತೊಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಎಳ್ಳು + ತೊಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ + ತೊಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಗುರೆಳ್ಳು + ತೊಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಎರಡು ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಮುಂಗಾರು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು ಎರಡೂ ಹಂಗಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಕರ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಳದ ಕಪ್ಪುಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಹೆಸರು/ಉದ್ದು	ಕಡಲೆ/ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ / ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ/ಗೋದಿ
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ*	ಕಡಲೆ/ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಕೋತಂಬರಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಎಳ್ಳು	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ / ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ
ಕೂರಿಗೆಯಿಂದ ಬಿತ್ತಿದ ಭತ್ತ	ಬಟಾಣಿ / ಕಡಲೆ

* ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಬೆಳೆಗಳ ಕಾಲಗೈ ಮಾಡುವುದು

ಕಡಿಮೆ ಆಳದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯನ್ನು ಶೇಂಗಾದೊಡನೆ ಕಾಲಗೈ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜೋಳವನ್ನು ಕಡಲೆ/ಕೋತಂಬರಿ ಬೆಳೆಯೊಡನೆ ಕಾಲಗೈ ಮಾಡಬೇಕು.

ವಲಯ - ೨ : ಕಡಿಮೆ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರಿಗಾಗಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಅ. ಕಡಿಮೆ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಸಜ್ಜೆ + ತೊಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಎಳ್ಳು + ತೊಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಹೆಸರು/ಉದ್ದು + ತೊಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಆ. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

- ಸಜ್ಜೆ + ತೋಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ + ತೋಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಶೇಂಗಾ + ತೋಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಹುರುಳಿ + ತೋಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಶೇಂಗಾ + ಔಡಲ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಶೇಂಗಾ + ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ಎರಡು ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಹೆಸರು/ಉದ್ದ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ / ಕುಸುಬೆ / ಕಡಲೆ / ಗೋದಿ
ಎಳ್ಳು	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ / ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ / ಕುಸುಬೆ

ಬೆಳೆಗಳ ಕಾಲಗೈ ಮಾಡುವುದು

ಕಡಿಮೆ ಆಳದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋಗರಿಯನ್ನು ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ / ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯೊಡನೆ ಕಾಲಗೈ ಮಾಡಬೇಕು.

ವಲಯ - ೩

ಬಿತ್ತನೆ ಕಾಲ	ಕಡಿಮೆ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು	ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
ಜೂನ್	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ, ತೋಗರಿ, ಕಬ್ಬು, ಶೇಂಗಾ	ಜೋಳ, ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ, ಶೇಂಗಾ, ತೋಗರಿ, ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಉದ್ದ
ಜುಲೈ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ, ತೋಗರಿ, ಕಬ್ಬು, ಶೇಂಗಾ(ಜುಲೈ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ), ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಎಳ್ಳು, ಗುರೆಳ್ಳು, ಹುರುಳಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ, ಕಬ್ಬು, ಶೇಂಗಾ, ತೋಗರಿ(ಜುಲೈ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ) ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ನವಣೆ
ಆಗಸ್ಟ್	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಔಡಲ, ಗುರೆಳ್ಳು, ಹುರುಳಿ	ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ
ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ) ಕುಸುಬೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ), ಕುಸುಬೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಅಕ್ಟೋಬರ್	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಕುಸುಬೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ), ಗೋದಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ

ಆಳವಾದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ ಹಾಗೂ ಗೋದಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕಾಲಗೈ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಕುಸುಬೆ, ಕುಸುಬೆ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ (೧:೩ ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ) ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದು ಲಾಭದಾಯಕ.

ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ತೋಗರಿ ಬೆಳೆದು, ಬೆಳೆ ಕಟಾವಾದ ತಕ್ಷಣ ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆಯಬೇಕು, ಮರುವರ್ಷ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ + ಕಡಲೆ (೨:೧) ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಗೈಯಾಗಿ ಬೆಳೆದರೆ, ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಾರಜನಕ ಹಾಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕಡಲೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದು, ಬೆಳೆ ಕಟಾವು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡದೇ (ಶೂನ್ಯ ಬೇಸಾಯದಿಂದ) ಎರಡನೆಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಕಡಲೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಮುಂಗಾರು

- ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಮತ್ತು ತೋಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಮತ್ತು ಶೇಂಗಾ (೨:೪ ಸಾಲುಗಳು)
- ಗೆಜ್ಜೆ ಶೇಂಗಾ ಮತ್ತು ತೋಗರಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಮತ್ತು ತೋಗರಿ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)
- ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ + ಈರುಳ್ಳಿ (೨:೪ ಸಾಲುಗಳು)
- ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ + ಔಡಲ (೪:೨)

ಹಿಂಗಾರು

- ಕುಸುಬೆ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ (೧:೩ ಅಥವಾ ೨:೪ ಸಾಲುಗಳು)
- ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ (೨:೧ ಸಾಲುಗಳು)

ನೀರಾವರಿ

- ೧ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಕೆಂಪು ಈರುಳ್ಳಿ ತಳಿಯನ್ನು ೨೫ ಸೆ.ಮೀ ಅಂತರದ ಜೋಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಎರಡನೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ.

ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಬಹುಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಕಡಲೆ + ಕುಸುಬೆ (2:1)

ಗೋವಿನಜೋಳ + ಮೇವಿನ
ಅಲಸಂದಿ (1:2)

ದೇಶಿ ಹತ್ತಿ + ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
(1:1)

ಗೋದಿ + ಕುಸುಬೆ (3:1)

ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಬಹುಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಹತ್ತಿ + ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ (1:5)

ಶೇಂಗಾ + ಬಟಿ ಹತ್ತಿ (3:1)

ಸಜ್ಜೆ + ಶೇಂಗಾ (2:4)

ಸಜ್ಜೆ + ತೊಗರಿ (2:1)

ಎರಡು ಜೋಡು ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ೫೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಅಂತರವಿರಬೇಕು. ಈ ೫೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಅಥವಾ ಶಾರದಾ ಹತ್ತಿ ತಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ ೩೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳು ಹಾಕಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಈರುಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಮೊದಲೇ ಹಾಕಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಬೇಕು. ಹತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಈರುಳ್ಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

೨. ಹೆಸರು+ಹತ್ತಿ (೩:೧ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ) ನಂತರ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ

ವಿವಿಧ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳು

೧ ಮುಂಗಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಹಾಗೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆರಂಭವಾದಾಗ

ಅ. ಹಗುರವಾದ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಗೆಜ್ಜೆ ಶೇಂಗಾ, ಸಜ್ಜೆ, ತೊಗರಿ, ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ, ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ, ನವಣೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳು. ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಾದ ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಮತ್ತು ತೊಗರಿ (೨:೧), ಶೇಂಗಾ ಮತ್ತು ತೊಗರಿ (೩:೧) ನವಣೆ ಮತ್ತು ತೊಗರಿ (೨:೧) ಮತ್ತು ಸಜ್ಜೆ ಮತ್ತು ತೊಗರಿ (೨:೧) ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಬೇಕು.

ಆ. ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ಉದ್ದು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ಹಿಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುಬೆ, ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ, ಕಡಲೆ, ಗೋದಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಇ. ಹೆಚ್ಚು ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿರುವ ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಡ ಬಿಟ್ಟ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚೌಕುಮಡಿ, ತಟ್ಟೆ ಆಕಾರದ ಗುಣಿಗಳು ದಿಂಡುಸಾಲು ಅಥವಾ ಅಡೆತಡೆಗಳುಳ್ಳ ದಿಂಡುಸಾಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

೨. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಳೆ ಬಾರದಿರುವಾಗ (ಡ್ರೈಸೈಲ್ಸ್)

ಅ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ನೀರಾವರಿ ಅವಶ್ಯ.

ಆ. ಸಜ್ಜೆ ಕುಳೆ ಬೆಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಇ. ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಗೆ ಮಳೆ ಬಂದ ನಂತರ ಬೇಗ ಪುನಃಶ್ಚೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಯೂರಿಯಾ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ. ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆಗಳು ಒಣಗಿಹೋದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮಳೆಯಾದನಂತರ ನವಣೆ, ಅವರೆ, ಹುರುಳಿ, ಮಡಕಿ, ಅಲಸಂದಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ.

೩. ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆಗದೇ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ

ಅ. ಮುಂಗಾರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು, ಶೇಂಗಾ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ನವಣೆ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತಬಹುದು.

ಆ. ಹಗುರ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೊಗರಿ, ಎಳ್ಳು, ಅಲಸಂದಿ ಮತ್ತು ಹುರುಳಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಸೂಕ್ತ.

ಇ. ಹಿಂಗಾರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತದೆ, ಪ್ರತಿಸಲ ಮಳೆಯಾದ ನಂತರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಗಿ ಕಳೆಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಈ. ಜುಲೈ ಕೊನೆಗೆ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತನೆ ಸೂಕ್ತ.

೪. ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾದಾಗ

ಅ. ಆಗಸ್ಟ್ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಹತ್ತಿಯ ಹಿರ್ಸುಟಮ್ ಹತ್ತಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಹರ್ಬೇಸಿಯಂ ಹತ್ತಿಯ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಆ. ಹಗುರ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಎಳ್ಳು, ತೊಗರಿ, ನವಣೆ ಮತ್ತು ಹುರುಳಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಉತ್ತಮ.

ಇ. ಸಮಪಾತಳಿ ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಔಡಲ ಬಿತ್ತನೆ ಉತ್ತಮ.

ಈ. ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸರದಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಉ. ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಧೀರ್ಘಾವಧಿ ತೊಗರಿ ತಳಿಗಳಾದ ಆಶಾ ಹಾಗೂ ಬಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಆರ್-೭೩೬ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.

೫. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾದಾಗ

ಅ. ಬಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳದ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಹುನಗುಂದ, ಬೀಳಗಿ, ಮುಧೋಳ ಮತ್ತು ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳದ ಬಿತ್ತನೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮೊದಲನೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ. ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಎರಡು ವಾರ ಮೊದಲು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಆ. ಕುಸುಬೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯೊಳಗಾಗಿ ಬಿತ್ತುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಇ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮೂರನೇ ವಾರದವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತಬಹುದು.

೧. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆರಂಭವಾದಾಗ

- ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ರಸಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿ, ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳದ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು.
- ಜೋಳ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಯ (೨:೧) ಸಾಲುಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ.
- ಕುಸುಬೆ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ೧ : ೩ ಮಿಶ್ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ಹೆಚ್ಚು ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಗೋದಿಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಬಿತ್ತಬಹುದು.
- ಬಿತ್ತಿದ ೩೦ ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೇವಾಂಶವಿದ್ದರೆ, ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ೧೦-೧೫ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಮೇಲುಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೊಡಿ.

೨. ಹಂಗಾಮಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಗನೇ ಮಳೆಯು ನಿಲುಗಡೆಯಾದಾಗ

- ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ೪೦ ರಿಂದ ೪೫ ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ಎರಡನೇ ಅಥವಾ ಮೂರನೇ ಸಾಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸಸಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ಪದೇ ಪದೇ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು (ಎರಕಲು) ಮುಚ್ಚಬೇಕು.
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೊಂಡ ಅಥವಾ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಸಂರಕ್ಷಿತ ನೀರಾವರಿಗಳಿಂದ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ, ಕುಸುಬೆ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಯ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಶೇ. ೫೦ ರಿಂದ ೬೦ ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಕುಳೆ, ಕಸಕಡ್ಡಿ, ಒಣಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಹರಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಎಡೆಕುಂಟೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ತೆಳುವಾದ ಪದರಿನ ಹೊದಿಕೆ ಮಾಡಿ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು (ಎರಕಲು) ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.

ವಲಯ ೮ : ಉತ್ತರದ ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ

ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ೧೪ ತಾಲೂಕುಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೧೨.೧೧ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ೯.೪೫ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿದೆ.

ಮಣ್ಣು

ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಗೋಡು ಮಣ್ಣು ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆ.

ಮಳೆ

ವರ್ಷದಲ್ಲಿನ ೬೧೯ ರಿಂದ ೧೩೦೩ ಮಿ.ಮೀ. ಮಳೆಯೆಲ್ಲಾ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ವರೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು.

ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು

ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಶೇಂಗಾ, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಬೆಳೆಗಳು ಮುಖ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳು. ತಡವಾದ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ನವಣೆ ಮುಂತಾದ ತೃಣ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳವು ತೇವಾಂಶ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿರುವ ಮಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂಬಾಕು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು. ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಗೋದಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಸಲಹೆಗಳು

೧. ಏಪ್ರಿಲ್ - ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ

- ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ಅಲಸಂದಿ, ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಉದ್ದು ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ.
- ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಸಸಿಮಡಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ.

೨. ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ

- ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ ಉತ್ತಮ.
- ಶೇಂಗಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ತೊಗರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಗರಿಯನ್ನು ಅಕ್ಕಡಿ ಕಾಳು ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಉತ್ತಮ.
- ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಕೋತಂಬರಿ ಸೂಕ್ತ.
- ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಸಸಿಮಡಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ.
- ಜೂನ್ ಮಧ್ಯದೊಳಗಾಗಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬಿತ್ತನೆ ಉತ್ತಮ.
- ಗೋವಿನ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಹಸಿರುಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಲು ಸಕಾಲ.
- ತಂಬಾಕು ಸಸಿಮಡಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಥವಾ ಹಸಿರುಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆಗಳ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಸೂಕ್ತಕಾಲ.

೩. ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ

- ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಸಸಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಜುಲೈ ಮಧ್ಯದವರೆಗೂ ಗೋವಿನ ಜೋಳ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದು.

೪. ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ

- ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯ ಮಧ್ಯ ಹತ್ತಿ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ ಮಧ್ಯದೊಳಗಾಗಿ ಮುಗಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- ತಂಬಾಕು ಸಸಿಗಳ ನಾಟಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ.

೫. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ

- ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಜೋಳದ ಕುಳೆ ಬಿಡುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಮೇವಿನಜೋಳದ ನಂತರ ಕುಸುಬೆ ಬೆಳೆ ಸೂಕ್ತ.

೬. ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ

- ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯ ನಂತರ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಉತ್ತಮ.
- ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಶೇಂಗಾ ನಂತರ ಕುಸುಬೆ ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತ.
- ಮುಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳದ ನಂತರ ಕಡಲೆ ಸರದಿ ಬೆಳೆ ಉತ್ತಮ.
- ಮುಂಗಾರಿ ದ್ವಿದಳ ಬೆಳೆಗಳು, ಶೇಂಗಾ ಮತ್ತು ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ನಂತರ ಗೋಧಿ ಬಿತ್ತನೆ ಸೂಕ್ತ.

ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಹತ್ತಿ + ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ (೧:೧)

ಹತ್ತಿ + ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ (೧:೫)

ಹತ್ತಿ (ದೇಶಿ) + ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ + ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ (೨:೧:೫)

ಹತ್ತಿ + ಶೇಂಗಾ (೧:೨) (೨:೪) (೧:೩)

ಹತ್ತಿ + ಸೋಯಾಅವರೆ (೧:೨)

ಹತ್ತಿ + ಹೆಸರು (೧:೨)

ಹತ್ತಿ + ಭತ್ತ (೧:೮)

ತೊಗರಿ + ಹೆಸರು (೨:೪ ಅಥವಾ ೧:೨)

ತೊಗರಿ + ಜೋಳ (೩:೩ ಅಥವಾ ೨:೪ ಅಥವಾ ೧:೨)

ತೊಗರಿ + ಸೋಯಾಅವರೆ (೨:೪)

ತೊಗರಿ + ಶೇಂಗಾ (೨:೪)

ತೊಗರಿ + ಗೋವಿನಜೋಳ (೧:೨)

ಹೈ. ಜೋಳ + ಅಲಸಂದಿ (೧:೨ ಅಥವಾ ೧:೧)

ಗೋವಿನಜೋಳ + ಸೋಯಾಅವರೆ (೧:೨)

ಶೇಂಗಾ + ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ (೨:೧) (೪:೨)

ಕಬ್ಬು + ಸೋಯಾಅವರೆ / ಕ್ಯಾಬೇಜ್ / ಗೋವಿನಜೋಳ (೧:೧)

ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಶೇಂಗಾ+ತೊಗರಿ (೪:೨) ಅಂತರ / ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ತೇವಾಂಶ ಹಾಗೂ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಅ. ಬಿತ್ತುವ ಪೂರ್ವ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೇವಾಂಶವಿದ್ದು ಮತ್ತು ಬಿತ್ತುವ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು (ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ, ಮತ್ತು ಪೋಟಾಷ್) ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಆ. ಬಿತ್ತುವ ಪೂರ್ವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೇವಾಂಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಳೆ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಶೇಂಗಾ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ತೊಗರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಗಳು

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಹೆಸರು / ಉದ್ದು	ಜೋಳ/ಕುಸುಬೆ
ಸೋಯಾಅವರೆ	ಜೋಳ/ಗೋದಿ/ಕಡಲೆ
ಶೇಂಗಾ	ಜೋಳ/ಕುಸುಬೆ
ಆಲೂಗಡ್ಡೆ	ಕಡಲೆ/ಗೋದಿ/ಜೋಳ
ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಕಡಲೆ/ಕುಸುಬೆ
ಭತ್ತ	ಕರೆ ಹೆಸರು/ಅವರೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ ಜೋಳ	ಕುಸುಬೆ/ಕಡಲೆ
ನವಣೆ /ಸಾವೆ	ಹುರಳಿ

ನೀರಾವರಿ ಆಶ್ರಿತ ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ನೀರಾವರಿ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ

ಕೃಷಿ ವಲಯ -೧

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಗೋದಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಗೋದಿ	ಶೇಂಗಾ
ಹೆಸರು/ಉದ್ದು	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಕಡಲೆ
ಹೆಸರು/ಉದ್ದು	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಶೇಂಗಾ
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಶೇಂಗಾ

ಕೃಷಿ ವಲಯ- ೨ (ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ)

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
ಅ. ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ		
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ + ತೊಗರಿ	ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳು	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಶೇಂಗಾ	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ + ತೊಗರಿ	ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳು	-
ಗೋವಿನಜೋಳ	ಶೇಂಗಾ/ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	-
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಶೇಂಗಾ	-
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಗೋವಿನಜೋಳ	-
ಶೇಂಗಾ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	-
ಉಳ್ಳಗಡ್ಡಿ	ಶೇಂಗಾ/ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	-
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ/ಕುಸುಬೆ	-
ಶೇಂಗಾ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ/ಕುಸುಬೆ	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಹತ್ತಿ	ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆ	-

ಆ. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಶೇಂಗಾ / ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ / ಶೇಂಗಾ	-
ಗೋವಿನಜೋಳ	ಶೇಂಗಾ	-
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಗೋವಿನಜೋಳ	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಶೇಂಗಾ	-

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
ಅ. ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ		
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಹತ್ತಿ	ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಬೆಳೆ	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	-
ತೊಗರಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	-
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಕಡಲೆ	-
ಭತ್ತ	ಕಡಲೆ / ಉದ್ದು	-
ಹೆಸರು / ಉದ್ದು	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ	-

ಆ. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಭತ್ತ	ಶೇಂಗಾ	-
ಶೇಂಗಾ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ /	-
	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	-
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಶೇಂಗಾ	-
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಹತ್ತಿ	ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆ	-

ಕೃಷಿ ವಲಯ - ೩

ಅ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್	ಗೋದಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ
ಜೋಳ		ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಹಂಪಿ ಹತ್ತಿ	ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಳೆ

ಶೇಂಗಾ	-	ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ
ಭತ್ತ	-	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಭತ್ತ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಶೇಂಗಾ
ಭತ್ತ	-	ಕಬ್ಬು ಅಥವಾ ಗೋದಿ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಅಲಸಂದಿ ಅಥವಾ ಸಜ್ಜೆ

ಅ. ಘಟಪ್ರಭಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಗೋದಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಶೇಂಗಾ
ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಶೇಂಗಾ
ಶೇಂಗಾ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಗೋವಿನ ಜೋಳ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಗೋದಿ	ಗೋವಿನ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಶೇಂಗಾ

ಇ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
---------	---------	--------

ಅ. ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ತಗ್ಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು)

ಭತ್ತ	ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆಗಳು	ಭತ್ತ
------	-------------------------	------

ಆ. ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
ಭತ್ತ (ನಾಟಿ)	ಕಡಲೆ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ (ಜೋಳ + ಅಲಸಂದಿ (ಮೇವಿನ ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ಅಲಸಂದಿ)
ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ	ಶೇಂಗಾ

ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ	ಶೇಂಗಾ, ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ
ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಅಲಸಂದಿ	ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ
ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಕುಸುಬೆ	ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಚವಳಿಕಾಯಿ ಅಥವಾ ಬದನೆ
ಮುಂಗಾರಿ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು, ಬೆಂಡೆ ಅಥವಾ ಟೊಮ್ಯಾಟೊ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಜೋಳ + ಅಲಸಂದಿ, ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ + ಅಲಸಂದಿ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ ಅಥವಾ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಶೇಂಗಾ

ಈ. ಮುಂಗಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಜೂನ್ ೧ ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೩೧ ರವರೆಗೆ ನೀರು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಶೇಂಗಾ	ಹತ್ತಿ (ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಅಥವಾ ಸರದಿ ಬೆಳೆ)
ಶೇಂಗಾ + ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	ಹತ್ತಿ (ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಅಥವಾ ಸರದಿ ಬೆಳೆ)
ನವಣೆ	ಕಡಲೆ ಅಥವಾ ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಜೋಳ + ತೊಗರಿ(ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ)	
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಜೋಳ	ಹೆಬ್ಬಾಳೆ ಅವರೆ
ಎಳ್ಳು	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಅಥವಾ ಕುಸುಬೆ

ಉ. ಹಿಂಗಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೫ ರಿಂದ ಎಪ್ರಿಲ್ ೩೦ ರವರೆಗೆ ನೀರು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು	ಬೇಸಿಗೆ
(ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ)		
ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಅಲಸಂದಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ + ಅಲಸಂದಿ ಅಥವಾ ಜೋಳ + ಮೇವಿನ ಅಲಸಂದಿ
ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳು ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ನವಣೆ ಅಥವಾ ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳು ನವಣೆ ಅಥವಾ ಸಜ್ಜೆ	ಕಡಲೆ ಅಥವಾ ಕುಸುಬೆ ಅಥವಾ ಗೋದಿ ತಿಂಗಳ ಅವರೆ ಅಥವಾ ಮೂಲಂಗಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ + ಅಲಸಂದಿ ಅಥವಾ ಜೋಳ + ಮೇವಿನ ಅಲಸಂದಿ ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಶೇಂಗಾ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳು

ಊ. ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರಿಂದ ಜನವರಿ ೧೫ರ ವರೆಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರದೇಶ (ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಮಳೆಯಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಡೆ).

ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಹೆಸರು, ಅಲಸಂದಿ ಆನಂತರ ಹತ್ತಿ

ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ - ಹಂಪಿ ಹತ್ತಿ (ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ)

ಶೇಂಗಾ - ಹತ್ತಿ (ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಬೆಳೆ ಕಟಾವಾಗುವದೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತುವುದು)

ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ - ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಹತ್ತಿ

ಎ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ಬಲದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ ಪ್ರದೇಶ - ಬಳ್ಳಾರಿ

೧. ಜುಲೈದಿಂದ ಜನವರಿವರೆಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರದೇಶ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋಧಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ
ಅಲಸಂದಿ ಅಥವಾ ಹೆಸರು ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ (ಸರದಿ ಬೆಳೆ)
ಶೇಂಗಾ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ನವಣೆ	ಕಡಲೆ
ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು	ಕಡಲೆ
ಶೇಂಗಾ	ಹತ್ತಿ(ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ)
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಕಡಲೆ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಕೊತಂಬರಿ
ರಾಗಿ	ಕಡಲೆ ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಅಥವಾ ಗೋದಿ

೨. ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಬೆಳೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಬಾವಿ ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

ಏ. ಮಲಪ್ರಭಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ

೧. ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ವರೆಗೂ ನೀರು ಒದಗುವುದಾದಲ್ಲಿ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಕುಸುಬೆ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಕುಸುಬೆ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸಜ್ಜೆ	ಕುಸುಬೆ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ -ತೋಗರಿ	ಕುಸುಬೆ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಶೇಂಗಾ (ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ)	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ
ಅಲಸಂದಿ	ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ

೨. ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿವರೆಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದಾದಲ್ಲಿ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಅಲಸಂದಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ
ಹೆಸರು	ಹಿಂಗಾರಿನ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ
ಉದ್ದು	ಹಿಂಗಾರಿ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋಧಿ ಅಥವಾ ಗೋವಿನ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳು
ರಾಗಿ	ಕಡಲೆ
ಹೆಸರು ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆಗಳು	ಹತ್ತಿ (ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ನಂತರ ಬಿತ್ತಿ) ಅಥವಾ ಗೋದಿ ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾರಿ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ

೩. ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿವರೆಗೂ ನೀರು ದೊರೆಯುವುದಾದಲ್ಲಿ

ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಶೇಂಗಾ (ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ)	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ	ಹತ್ತಿ
ಶೇಂಗಾ	ಹತ್ತಿ

ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	ಹತ್ತಿ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ	ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಕಡಲೆ
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಗೋವಿನ ಜೋಳ	ಕಡಲೆ ಅಥವಾ ಗೋದಿ
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಕಡಲೆ
ನಾಟಿ ರಾಗಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋದಿ
ಅಲಸಂದಿ	ಹಿಂಗಾರಿ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಜೋಳ ಅಥವಾ ಗೋದಿ
ಶೇಂಗಾ (ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ)	ಗೋದಿ
ಹೆಸರು	ಹತ್ತಿ

ಮಲಪ್ರಭಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆ ನೀರಿನ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಪೆಬ್ರುವರಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಗೋವಿನ ಜೋಳ-ಕಡಲೆ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಲಾಭದಾಯಕ.

ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು

- ❖ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮುಖ್ಯ.
- ❖ ಬಿದ್ದ ಮಳೆ ನೀರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಂಗಲು ಸೂಕ್ತ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಎರಡು ಬದುಗಳ ಮಧ್ಯಂತರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಸಮನಾದ ಇಳಿಜಾರು ಮಾಡಬೇಕು.
- ❖ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ❖ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಾಲುಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಹಾಕುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ❖ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾಕುವ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.